

Становище

За дисертационния труд на Славей Христова Чолакова на тема : “Институционализация на етническите партии и развитие на партийната система в Македония(2001-2014) ” за присъждане на образователната и научна степен „доктор” по специалност Политология, шифър 05.11.02

В предложението от Славей Чолакова дисертационен труд се разглежда подчертано значима и актуална тема посветена на проблематика със значителна научно-изследователска и практико-приложна стойност– етно-политическото организиране на албанското малцинство в Р.Македония след радикалните промени,свързани за взривното разпадане на федеративна Югославия,създаването на първите етнически албански партии,тяхното „пълзящо инкорпориране” в изграждащата се демократична партийна система, постепенното институционализиране и превръщане в незаобиколим фактор, балансър и модератор на политическата система в страната след 2001 г.

Актуалността и значимостта на избраната за анализ проблематика са убедително обосновани от дисертантката, както и вярно са очертани обекта на изследване, изследователския проблеми, целите и задачите на дисертационния труд. Релевантна е формулираната теза –че още със създаването на албанските партии те се очертават като етнически и в своята последваща активност, независимо от различните конфигурации целенасочено и агресивно се стремят да получават увеличаващо се място и влияние в управлението и институциите на държавата.

Времевия обхват на изследването е обоснован проблемно и хронологически- обхваща периода от 2001г.-т.е.конфликтната ситуация,предизвикана от радикални терористични албански формации с активна външна подкрепа и намеса, до 2014 г.-породната,но не последна политическа криза в Р.Македония.

Представената за защита дисертация се базира на интердисциплинарния подход, сполучливо съчетан с методите на ретроспективния преглед, сравнителния и критичен анализ, на привеждането и използването и на друг разнообразен методологически инструментариум.

Използвана е разностранна и богата литература и източници-сборници, монографии, студии и изследвания, което свидетелства за добро познаване на съществуващата литература и добросъвестно

отбелязване на отношението и постиженията на други автори, засегнали в една или друга степен тази проблематика. Очертани са три групи изследвания с посочване на водещите автори-български и чуждестранни, диференциран анализ на някои от основните произведения и източници. По отношение на документално-източниковата база, работата е изградена въз основа на разнообразни и автентични публикувани материали, документални сборници, научна периодика, различни информационни източници, които са използвани коректно, съдействат и разнообразяват авторския анализ.

В структурно отношение работата е изградена традиционно и включва предговор, 3 глави, заключение, списък на ползваната литература и източници, приложения (сред които бих отбелязал много добре подбраните, оформени и анализирани карти).

Подобен подход дава възможност на дисертантката да групира проблемите, които анализира в следните основни направления:

Първото е посветено на изясняване на понятийно-терминологичният апарат, посочване на основни теоретични щколи, направления, модели, сред които бих отбелязал отличното познаване, анализиране и използване на модела за индикатиране на етнически партии, въведен и обоснован от индийската изследователка К. Чандра.

Предмет на второто направление е проследяване и анализ на еволюцията и поведението на албанците в Македония, които от анонимно малцинство се превръщат в мощен етно-политически фактор, създаването и активността на техните политически партии и структури, еволюцията и промените в съотношението на силите и влиянието сред албанците и в републиката, специфичния модел, който налагат-едновременно във властта и в опозиция, представени в парламента, местната власт и институции и на барикадите-в паравоенните формации от рода на АНО и АНА. Тук обаче историческият екскурс на места е доста протяжен, неакцентиран, съпроводен с неточности и излишни подробности.

В третото направление, се изследват и представят практико-приложните измерения на дисертационния труд чрез проследяване, съпоставяне и анализ на резултатите от поредица парламентарни избори в Р. Македония, на базата на които се извежда заключението за етническият характер, активност, цели на албанските политически партии. За основа на авторския анализ се използват емпиричните данни на програмата SPSS, в която чрез множеството таблици са приведени разнообразни данни и класификации се обосновават убедително направените изводи и заключение. В порядъка на

бележка и препоръка бих отбелязал, че работата ще спечели ако тези таблици и данните в тях бяха преведени на български език.

Наред с безспорните качества и достойнства на дисертационния труд, се очертават някои основни приносни елементи, които дисертантката коректно и сполучливо извежда в своя автореферат, който отговаря на съответните критерии и изисквания:

- обогатяване и задълбочаване на научните познания в една интердисциплинарна област каквато е възникването, идейно-теоретичната платформа и политическата активност на етническите партии и в частност на албанските етнически партии в Македония

- взаимовръзката между етническите партии, разпределението на избирателните райони в Македония и очакваните/получаваните изборни резултати

- представяне и анализиране на „пълзящото“ институционализиране на албанските политически партии еволюирали от политика на абсентизъм и бойкот на политическия живот в Македония до превръщането им в политически фактори наложили радикални промени в конституционното устройство на държавата и превърнали се в основен гарант и модератор на нейното съществуване и териториална цялост.

В заключение, следва да се отбележи, че в голямата си част направените оценки, анализи, изводи и съпоставки в представената за защита дисертация са аргументирани и обосновани. Те са подплатени с необходимия автентичен доказателствен материал. Немалка част от тях са апробирани публично чрез участието на дисертантката в редица научно-експертни форуми, обнародването им като доклади и статии общо-4, от които -1 на английски език, публикувани в сборници от научни конференции 3, свързани с проблематиката на дисертационното изследване.

Представеният дисертационен труд напълно отговаря на изискванията на закона и има необходимите качества за успешна защита. Като давам своя положителен вот, с пълна убеденост препоръчвам на членовете на уважаемото Научно жури да гласуват за присъждането на Славея Христова Чолакова на образователната и научна степен „Доктор“ по научна специалност Политология, шифър 05.11.02

Проф.д-р А.Първанов